

Станом на 07.05.2025 року на 3 міських та 2 приміських маршрутах загального користування не здійснюється перевезення пасажирів у зв'язку з відсутністю перевізників-претендентів.

Статтею 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження: встановлення в порядку і межах, визначених законодавством, тарифів на транспортні та інші послуги.

У лютому 2025 року до виконавчого комітету Фастівської міської ради звернулися перевізники, які обслуговують міські автобусні маршрути громади, щодо підвищення вартості проїзду на перевезення пасажирів та надали свої розрахунки.

Згідно наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 17.11.2009 року №1175 «Про затвердження Методики розрахунку тарифів на послуги пасажирського автомобільного транспорту»:

-п.1.6 - перегляд рівня тарифів повинен здійснюватися у зв'язку зі зміною умов виробничої діяльності та реалізації послуг пасажирського автомобільного транспорту, що не залежать від господарської діяльності автомобільного перевізника, в тому числі в разі зміни вартості палива більш, ніж на 10%;

- п.2.1. та п.2.2. - розрахунок тарифів здійснюється відповідно до запланованих на рік (на підставі фактичних) обсягів транспортної роботи, характерних для даного виду перевезень Перевізника в регіоні, та кількості перевезених пасажирів з використанням економічно обґрунтованих планових витрат, визначених з урахуванням вимог законодавства, на підставі галузевих норм, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів), прогнозного індексу цін виробників промислової продукції у плановому періоді. До розрахунку тарифу включається плановий прибуток, необхідний для розвитку Перевізника і сплати ним податкових зобов'язань.

Планування та розрахунок витрат Перевізника здійснюються на основі нормативного методу із урахуванням галузевих норм використання матеріальних та паливно-енергетичних ресурсів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів), прогнозного індексу цін виробників промислової продукції на запланований рік.

З моменту введення попередньо діючого тарифу по теперішній час в бік зростання змінились основні складові собівартості зазначених послуг, а саме: мінімальна заробітна плата зросла за період з 20.05.2022 року по 20.02.2025 року на 23%, вартість паливо-мастильних матеріалів зросла загально на 60%, вартість акумуляторних батарей зросла на 25%, вартість страховки на транспортний засіб пасажиромісткістю понад 20 осіб зросла на 532%. Окрім

цього, відповідно, за цей період суттєво зросла вартість запчастин, автомобільних шин та інших матеріалів і складників, що використовуються безпосередньо для забезпечення виконання перевезень пасажирів і здійснення технологічних операцій в процесі підготовки автомобільних транспортних засобів до експлуатації та є необхідними компонентами процесу надання послуг.

Попередньо діючі тарифи, з урахуванням економічної ситуації, яка склалась в країні, не забезпечують рентабельну роботу автомобільних перевізників та покриття собівартості перевезень, що, у свою чергу, може спричинити зупинку роботи автобусів на більшості міських маршрутів, погіршити технічний стан транспортних засобів перевізників у зв'язку з відсутністю коштів на відновлювальні роботи і, як наслідок, вплинути на безпеку дорожнього руху, перевезення пасажирів тощо.

Разом з тим, звертаємо Вашу увагу на те, що місцеві перевізники здійснюють перевезення пільгових категорій населення не отримуючи компенсації з державного бюджету. Також вони додатково, перевозять за 50% від вартості проїзду учнів 1-4 класів. Крім того, у громаді зросла кількість пільговиків за рахунок внутрішньо переміщених осіб.

Виходячи з вищезазначених складових, виникла необхідність переглянути діючий тариф на транспортні послуги, які надаються автомобільними перевізниками населенню на міських автобусних маршрутах загального користування.

Відповідно до ст.9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» виконавчим комітетом 25.02.2025 року було оприлюднено проект регуляторного акту та аналіз регуляторного впливу проекту рішення виконавчого комітету Фастівської міської ради «Про встановлення тарифів на послуги з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування». Аналіз регуляторного впливу було розроблено на виконання та з дотриманням вимог ст.8, 9 та 13 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» та з урахуванням Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 року №308 (зі змінами, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 року №1151).

З метою приведення тарифу до розміру економічно обґрунтованих витрат на послуги з перевезення пасажирів автомобільним транспортом на міських автобусних маршрутах загального користування, забезпечення балансу інтересів споживачів транспортних послуг та суб'єктів підприємницької

діяльності - перевізників, забезпечення безперебійності та якості транспортного обслуговування населення на автобусних маршрутах загального користування у місті Фастів, збереження існуючого рухомого складу пасажирського транспорту громади 23.04.2025 року на засіданні виконавчого комітету Фастівської міської ради було прийнято рішення №214 «Про встановлення тарифів на послуги з перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування».

Зауважимо також те, що згідно рішення виконавчого комітету Фастівської міської ради від 19.03.2021 року №124 «Про створення робочої групи з контролю за виконання умов договорів про організацію перевезень пасажирів на міських автобусних маршрутах загального користування» комісією здійснюються перевірки дотримання умов договорів на міських маршрутах загального користування.

Під час перевірок перевіряється наявність у водіїв документів, які передбачено ст.39 Закону України «Про автомобільний транспорт», наявність та відповідність зовнішньою та внутрішньою екіпіровки транспортного засобу, вимогам п.22 Постанови Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 року №176 «Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту», наявність в салонах транспортних засобів інформації про погоджені або встановлені тарифи на перевезення пасажирів по маршруту.

Також комісією перевіряється відповідність кількості транспортних засобів плановій, яку встановлено Договором про організацію перевезень пасажирів на міських автобусних маршрутах загального користування, та дотримання водіями автобусів схем та розкладів руху.

Виявлені під час перевірок порушення умов договору фіксуються комісією у акті про порушення умов договору про організацію перевезень пасажирів на автобусному маршруті загального користування.

Виконавчим комітетом Фастівської міської ради постійно проводяться наради та бесіди з перевізниками на рахунок дотримання ними умов договорів про організацію перевезень пасажирів на міських автобусних маршрутах загального користування.

Додатково хочеться зауважити про те, що сектором завжди оперативно розглядається кожне звернення громадян, за необхідності виносяться нагальні питання на розгляд постійної комісії з питань підприємницької діяльності, інвестицій, міжнародних зв'язків, промисловості, транспорту, зв'язку та торгівлі.

Що стосується пільгового перевезення пасажирів, то за законом, право на безкоштовний пільговий проїзд мають чітко визначені категорії громадян, що підтверджується відповідним посвідченням.

Відповідно до статті 37 Закону України «Про автомобільний транспорт» пільгові перевезення пасажирів, які відповідно до законодавства користуються такими правами, забезпечують автомобільні перевізники, які здійснюють перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування.

Види та обсяги пільгових перевезень установлюються замовленням, у якому визначається порядок компенсації автомобільним перевізникам, які здійснюють перевезення пасажирів на маршрутах загального користування, збитків від цих перевезень.

Статтею 29 вищезазначеного Закону України передбачено, що органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані надати перевізникам, які здійснюють пільгові перевезення пасажирів та перевезення пасажирів за регульованими тарифами, компенсацію відповідно до закону.

До 2016 року компенсаційні виплати за пільговий проїзд здійснювались шляхом надання місцевим бюджетам субвенції з державного бюджету. Проте у 2016 році до Бюджетного кодексу України були внесені зміни. З того часу видатки на компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян покладено на місцеві бюджети.

Таким чином, всупереч вимогам Конституції України, держава відмовилась фінансувати з держбюджету гарантований нею пільговий проїзд, який був встановлений рішеннями державних органів.

Зауважимо також те, що за статтею 91 Бюджетного кодексу України «історично» закріплюються видатки на власні повноваження органів місцевого самоврядування, які реалізуються в тому числі й через місцеві програми. Виходячи з цього мається на увазі прийняття відповідною радою рішення про здійснення видатків з місцевого бюджету на покриття гарантованих державою (не громадою) пільг з послуг зв'язку та інших пільг, до яких за певними категоріями відносяться й пільги з безкоштовного перевезення транспортом.

Внаслідок таких рішень територіальні громади вимушені витрачати з місцевих бюджетів мільярди гривень на забезпечення гарантованих державою пільг, часто за рахунок недофінансування інших соціально значущих сфер.

В умовах обмеженого фінансового ресурсу та відсутності фінансової підтримки з державного бюджету все частіше ставиться під питання можливість подальшого фінансування встановлених державою пільг на перевезення з місцевих бюджетів.

Неналежна компенсація перевізникам витрат за перевезення пільгових категорій населення призводить до низки проблем - зокрема, зниження рентабельності пасажирських перевезень, погіршення стану транспортної системи.

Органи місцевого самоврядування на законодавчому рівні не зобов'язані передбачати своїм рішенням видатки для усіх осіб, яким право на безкоштовний проїзд транспортом гарантоване державою. Вони мають робити це виключно з огляду на фінансову спроможність відповідного місцевого бюджету.

Неодноразово до Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, Департаменту фінансів Київської ОДА направлялися листи з проханням вирішити питання компенсаційних виплат за перевезення пільгових категорій громадян на державному рівні та погашення заборгованості по рішеннях судових інстанцій минулих років.

По суті, органи місцевого самоврядування мають фінансувати лише ті пільги, які вони вправі надавати самостійно відповідно до прийнятого рішення та з урахуванням вимог Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Зазначаємо, що станом на 07.05.2025 року жодного рішення подібного характеру Фастівською міською радою не приймалося та конкретні пільгові категорії громадян, проїзд яких на транспорті мав би компенсуватися, не визначалися.

Відповідно пп.10-1 п.а ст.30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів міських рад належать власні (самоврядні) повноваження - прийняття рішення про впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті незалежно від форм власності та визначення особи, уповноваженої здійснювати справляння плати за транспортні послуги в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду.

Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті» передбачено встановлення обов'язковості забезпечення пільгових категорій населення електронними квитками у населених пунктах, де запроваджено автоматизовану систему обліку оплати проїзду.

Вищезазначені статті також визначають право органам місцевого самоврядування за наявності відповідних коштів у місцевому бюджеті впроваджувати автоматизовану систему безготівкової оплати проїзду в

міському пасажирському транспорті, а також обов'язкового використання електронних проїзних документів для пільгових категорій громадян.

Виконавчим комітетом Фастівської міської ради неодноразово направлялися звернення до Київської обласної державної адміністрації з проханням передбачити у Програмах Київської обласної державної адміністрації запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду у пасажирському транспорті загального користування та запланувати кошти в бюджеті Київської області для реалізації цього проекту.

На сьогоднішній день у міському бюджеті відсутній необхідний обсяг коштів для впровадження органами місцевого самоврядування автоматизованої системи безготівкової оплати проїзду в міському пасажирському транспорті.

З повагою
Міський голова

Михайло НЕТЯЖУК

Кабанець Тетяна
04465 6 31 02